

ската култура – Елада. Показателно е напътствието от Олаф ван Гелдерн, приведено като цитат от „един от пътнишките ... очерки, което прилича да е лична изповед: „Писател, който уважава себе си и своето дело, нека не престъпва прага на никоя школа, на никое теке, в което с молитвеници в ръка са дошли да струват метани достойните за съжаление. Бъдете елини (не византийци) на модерния свят – без никакъв катехизис за изкуството и неговите цели“.

Модерният свят има нужда от своите (нови) елини, затова сякаш Славейков поставя в началото на поредицата си поеми, определени от д-р Кръстев като философски, „Фрина“, и ги завършва със „Симфония на безнадеждността“, а последният текст в книгата „Епически песни“ е „Пред острова на блажените“. Ако „Фрина“ все пак представя света на хората, макар и в неговата отнесеност към света на боговете, то другите два споменати текста въвеждат читателите в предчовешкото (предсоциалното), митологичното време, т.е. завършването на цикъла е не затваряне на някакъв смисловотемпорален кръг, а отместване към първоначалата на светосътворението, към проявеността на същините.

Но да се върна към интересуващия ме аспект на историята на Фрина.

В сравнение с „Луд гидия“, където творецът е „птичка божия“ и предизвиква несъзнателно общността, хетерата напълно съзнателно бори с властта на красотата, издига и двете в култ, обожествява хубостта, иска да я дари с храм и вижда себе си като жрица на тази богиня – но говори за „м о я храм“, за „на Ф р и н а Х р а м ъ т“.

Естествено, желанието за храм е противопоставящо се на опитите от страна на съдията Ефгий да регламентира, подрежда и урежда взаимоотносяването между сакралния и профанния свят.

В тази поема е особено ясно очертана границата между говоренето и неизричането на думи, както и безсилието на словото, когато то трябва да носи просветление. Въсъщност във философските поеми, като бъдат изключени „Успокоения“ и „Сърце на сърцата“, са изведени на преден план други изкуства (основно музика и скулптура – отделен е въпросът за основанията на Славейков да акцентува върху музиката/невещното и скулптурата/триизмерно вещното) и техните езици за съобщаване с универсалното. Думите са недостатъчни и дори слаби, защото могат да бъдат реторически обработвани, а посланието – манипулирано.

Текстът на „Фрина“ е обхванат от две скулптурни фигури – на харита Агатея в началото, застинала след танца и на самата Фрина пред съда.

Танцът на харита Агатея е първото явяване на божествените хармо-

⁵ Вж.: *A Greek-English Lexicon compiled by Henry George Liddle and Robert Scott. With a revised supplement 1996.* Clarendon Press Oxford. P. 1979.